

Rapidez e eficacia: vital no diagnóstico e tratamento das mastites

Neste estudo centrámonos nas principais actuacións que se deben levar a cabo ante un caso de mamite, co fin de detela a tempo e diminuír canto antes as perdas asociadas a esta patoloxía.

Mikel Imaz

GZ animais de produción e soporte técnico AP
Virbac España, SA

Parece que foi onte cando se dicía que a receita electrónica ía ser obrigatoria, que non se ía permitir a compra de antibióticos se previamente non había unha prescrición ou que os produtos só se van poder usar baixo os criterios que marcan as fichas técnicas. E con todo xa están aquí e chegaron para quedar. E non só iso, senón que, ademais, hai que engadir cambios tan radicais e tan importantes como a restrición do uso dalgunhas molé-

culas que son cruciais para a saúde humana (categorización de antibióticos) ou a case prohibición do uso profiláctico dos antimicrobianos.

E todo isto enmarcado nunha estratexia a nivel europeo que se bautizou como “Da Granxa á Mesa” (*Farm to Fork*) e dentro dos criterios do movemento One Health [Unha Saúde].

Os principais obxectivos desta estratexia son:

- garantir suficientes alimentos, e que sexan alcanzables e nutritivos, sen superar os límites do planeta;
- reducir á metade o uso de praguicidas e fertilizantes e a venda de antimicrobianos;
- aumentar a cantidade de terra dedicada á agricultura ecolóxica;

► É DIGNO DE MENCIÓN O PROCESO DE CONCIENCIACIÓN E INTERIORIZACIÓN DOS PROCESOS NA CADEA DE PRESCRICIÓN E DIAGNÓSTICO DE ENFERMIDADES QUE SE ESTÁ A LEVAR A CABO NAS GRANXAS

- promover un consumo de alimentos e unhas dietas saudables máis sustentables;
- reducir a perda e o desperdicio de alimentos;
- loitar contra a fraude alimentaria na cadea de subministración;
- mellorar o benestar dos animais.

E xa levamos case un ano e medio! O 1 de febreiro de 2022 apareceu o famoso Regulamento europeo (Regulamento UE, 2019/6) que nos fixo modificar radicalmente a forma de traballar, distribuír e prescribir os medicamentos dentro do sector veterinario. Non só iso, senón que, ademais, en España estase a traballar sobre outros tres reais decretos que farán máis restritivas e controlables as actuacións dentro das granxas: un sobre a distribución, dispensación e prescripción de medicamentos (aínda non aprobado), outro sobre a figura do veterinario responsable de explotación e o plan sanitario integral PSI (tamén sen aprobar) e, finalmente, un terceiro

sobre o “uso sustentable de antibióticos” (RD 992/2022), que está vixente desde o 2 de xaneiro de 2023 e polo que as persoas responsables dos animais e os veterinarios habilitados por estes poden acceder ao consumo de antimicrobianos de cada explotación de calquera especie gandeira. É nestes dous últimos RD onde se debe facer máis fincapé desde o punto de vista de traballo de campo entre veterinario e gandeiro para conseguir un uso máis eficaz e sustentable dos antibióticos que se usan na explotación. A través dun PSI débese e pódese reducir a cantidade de medicamentos que se usan nunha granxa e dentro deste podería ser moi interesante engadir un sistema fiable de detección e diagnóstico de doenzas.

Sen dúbida, está a levarse a cabo un proceso de concienciación e interiorización dos procesos na cadea de prescripción e diagnóstico de enfermidades dentro das granxas que creo que é digno de mención. ►

2 Soluciones PREMIUM para el control celular

POWER BLUE MIX

SELLADOR
MARCANTE
DE DIÓXIDO

POTENTE ACCIÓN
DESINFECTANTE

▼
Fungicidas
Bactericidas
Viricidas

FUERTE EFECTO
MARCANTE

▼
Aplicación
muy visible

HMVIR FILM +

SELLADOR CON
NUESTRA EXCLUSIVA
MOLECULA LSA®

REFORZADOS CON
AGENTES COSMÉTICOS

▼
Hidratación hasta
el siguiente
ordeño.

CONSUMO
CONTROLADO

▼
Viscosidad óptima
Sin goteo

NO TE OLVIDES DE CUIDAR
TU EQUIPO DE ORDEÑO

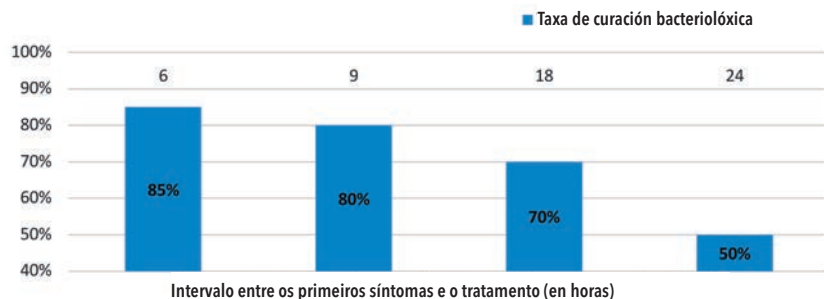

EL NUEVO
NOMBRE
PARA

KERSIA IBÉRICA, S.L. Tel: 948 32 45 32 | kersiaiberica@kersia-group.com www.kersia-group.com

Gráfico 1. Relación entre a curación bacteriolóxica e inicio do tratamento

Fonte: Xavier Berthelot, Escola Nacional de Veterinaria de Toulouse

► O TRATAMENTO TEMPERÁN DA MASTITE REDUCE O RISCO DE CONTAXIO DA ENFERMIDADE AO RESTO DAS VACAS, CO QUE LIMITA A PROPAGACIÓN DA INFECCIÓN NO RABAÑO

Actualmente xa só se concibe un uso terapéutico dos antimicrobianos (tratar animais enfermos) ou metafláctico (tratar unha colectividade de animais pola presenza de animais enfermos diagnosticados, aínda que se debe cumprir cunha serie de requisitos moi estritos, por exemplo nos secados selectivos). Aínda que é certo que na normativa se deixa unha fenda moi estreita para usos profilácticos puntuais.

Isto lévanos a que cada día imos ter que afinar máis no diagnóstico e na rapidez de tratamento de cada unha das patoloxías que aparecen nas nosas granxas. Desta maneira evitaremos usar moléculas pouco ou nada eficaces e facelo durante períodos excesivamente longos.

No caso das mamites, partimos dunha vantaxe clara con respecto a outras enfermidades, e é que as vacas se moxen dúas ou tres veces ao día e iso permítenos visualizar o problema case de inmediato (no caso das mamites clínicas). E, por outra banda, temos unha serie de controis que tamén nos van axudar a detectar problemas subclínicos ou en fases moi temperás, como poden ser:

- Control leiteiro
- Test de California
- Cultivo microbiolóxico
- Condutividade
- Reconto de células automático (robot)

Unha vez que detectamos o problema, agora debemos afrontalo canto antes. O tempo é crucial á hora de tratar unha mamite. Nalgúns casos hai patóxenos que, ao transcorrer certo tempo, poden chegar aos tecidos e xerar infeccións que serán máis difíciles de curar, xa que os antibióticos non chegan nin nas condicións nin as cantidades adecuadas para levalo a cabo.

Con todo, se o tratamento se pon en marcha nas primeiras fases da enfermidade, cando as bacterias só están presentes no leite, incrementa enormemente a posibilidade de éxito. Ademais, o tratamento temperán da mastite reduce o risco de contaxio da enfermidade ao resto das vacas, co que limita a propagación da infección no rabaño.

Segundo diferentes publicacións, o custo dunha mamite clínica varía desde 80-150 € unha MS a 200-400 € unha MC. Nesta valoración estarían incluídos custos directos e indirectos. Ademais, sería moi interesante valorar canto nos custa unha NON curación ou mamite repetida; para iso deberíamos ter moi claro en que consisten as devanditas repeticións (bacterias implicadas, tempo transcorrido entre a mastite e a súa repetición...). Os criterios deberían ser claros porque isto nos permitirá medir e obter datos fiables á hora de implementar protocolos de mellora e establecer o punto de corte e as condicións que imos ter en conta á hora de instaurar o secado selectivo.

Os tratamentos que establezamos deben en primeiro lugar aliviar a sintomatoloxía clínica dos animais e facerlles recuperar o seu estado de benestar. Grazas a iso iremos restablecendo o nivel de produción da vaca e conseguiremos a curación bacteriolóxica do ubre. E hoxe máis ca nunca, como xa comentamos, isto debémolo facer sempre respectando as condicións de uso do medicamento que estamos a utilizar e que previamente eliximos baseándonos nos criterios que marca a nova lexislación e o noso criterio técnico (Grupo A, B, C ou D). Desta maneira, evitaremos futuras recaídas e poderemos previr a mastite subclínica. Por outro lado, ao tratar ►►

Speed Mam Color™

TEST RÁPIDO DE IDENTIFICACIÓN Y ANTIBIOGRAMA EN MASTITIS

Identifica en 48h las 8 principales bacterias implicadas en mastitis clínicas

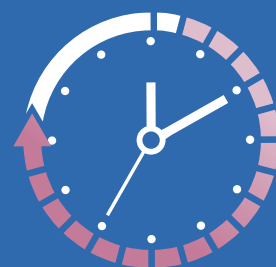
48h

24h

Antibiograma en 24h
con 14 opciones de antibióticos disponibles en veterinaria

SPEED MAM COLOR DETECTA EL ANTIBIÓTICO ADECUADO EN 24 HORAS

- Listo para utilizar
- Siembra fácil y rápida, en menos de 3 minutos
- Lectura e interpretación clara y rápida
- Ayuda a prevenir resistencias y a bajar la tasa de crónicas

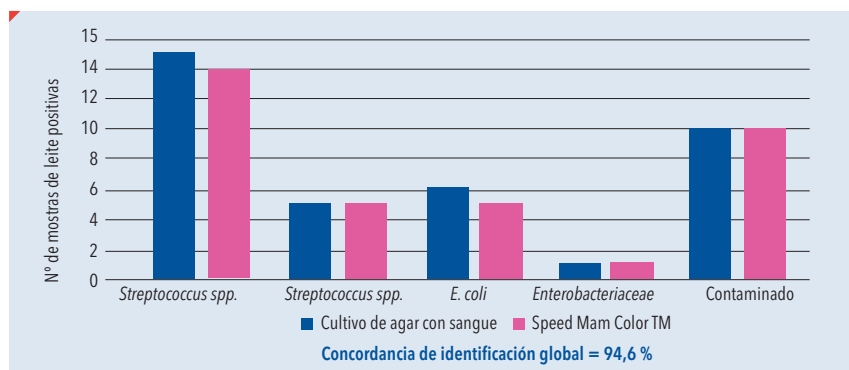
Virbac España S.A.

Àngel Guimerà, 179-181
08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona)
934 707 940
es.virbac.com

Construyendo el futuro
de la salud animal

Virbac

3775-RD

Fuentes: Benoit F., Treilles M., Evaluation of a commercial in-clinic diagnostic test for combined germ identification and antibiotic sensitivity testing in bovine mastitis; Póster presentado no Fórum Buiátrico Europeo, 27-29 de novembro de 2013, Marsella (Francia)

▶ AO TRATAR DESDE O PRIMEIRO MOMENTO CUN ANTIBIÓTICO EFICAZ PARA ESA DETERMINADA MAMITE, EVITAMOS POSIBLES RESISTENCIAS BACTERIANAS, POLO QUE FAVORECEMOS A SANIDADE DA NOSA EXPLOTACIÓN

desde o primeiro momento cun antibiótico eficaz para esa determinada mamite, evitamos posibles resistencias bacterianas, polo que favorecemos a sanidade da nosa explotación.

Todo isto lévanos a que, cada vez máis, debamos axustar o diagnóstico da mastite, tanto no tempo coma na eficacia, co fin non só de tratala rápida e adecuadamente, senón co de conseguir unha información que nos vai ser tremendamente válida á hora de futuros manexos (xermes contagiosos ou ambientais, que molécula se adecúa máis á nosa explotación no período seco, que taxa de curación obtemos dentro do rabano, posibilidade de implementar técnicas como o secado selectivo...).

Xeralmente, o proceso de traballo dentro dunha granxa cando se detecta unha mamite é tomar unha mostra e enviala a un laboratorio externo. Este remitiranos os resultados para que poidamos establecer as medidas que consideremos oportunas para liquidar o problema, aínda que, en ocasións, chegan cando, obviamente, xa se decidiu tratar a vaca baixo os criterios que lle outorgan ao veterinario a experiencia e o coñecemento dos animais en cuestión e coa intención de salvagardar a saúde e o benestar animal.

Pero actualmente tamén se dispón no mercado de probas de diagnóstico rápidas e cunha elevada sensibilidade e especificidade que se poden realizar na mesma granxa e que poden facilitar aos veterinarios un diagnóstico rápido do tipo de xerme implicado na mastite, e mesmo determinar fronte a que antibióticos son sensibles as bacterias implicadas. De feito, grazas á maior profesionalización das explotacións, en moitas delas xa se dispón dun lugar onde facer este tipo de análíticas sinxelas, pero moi eficaces e que requiren

moi pouco equipamento. Se non é así, pódense recoller as mostrás e realizar a proba polo veterinario na súa clínica ou lugar preparado para esta dentro dun servizo para os seus clientes.

Con este tipo de probas pódense obter os resultados en períodos de tempo moi curtos:

- 24 horas cal é o antibiótico ou combinación deles máis efectivo (antibiograma)
- 48 horas identifica as bacterias causantes da mastite

O diagnóstico e tratamento rápido co antibiótico adecuado significa unha curación máis rápida do animal, co que diminuímos as perdas asociadas á mastite.

CONCLUSIÓNS

En definitiva, creo que o camiño é seguir traballando neste sentido. O máis importante é continuar mantendo os nosos animais sans. Para iso a clave é a prevención e un manexo que facilite este propósito. Pero, por desgraza, os animais van seguir padecendo enfermidades que deberemos tratar tendo en conta as premisas que nos marca a lei e os criterios que marquen os veterinarios. Por iso, cómpre crear e fomentar o uso de ferramentas eficaces que os axuden a tomar decisións acertadas nun marco cada vez máis competitivo e esixente. ■